

INGLIZ TILI ORQALI ISPAN TILINI O‘RGANISH SAMARADORLIGI

Nasritdinov Eldor Ilhom o‘g‘li*Talaba: Samarqand Davlat Chet Tillari instituti**nasritdinoveldor2002@gmail.com***Ilmiy rahbar: To‘ychiyeva Maxchhra Jo‘rabekovna**

Annotatsiya. Maqolada ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish samaradorligi tahlil qilingan. Ispan tilini o‘rganishda ingliz tilidan foydalanish, o‘quvchilarga yangi tilni o‘zlashtirish jarayonida yordam berishi mumkin. Maqolada ingliz va ispan tillari o‘rtasidagi lingvistik aloqalar, o‘rganish metodlari, shuningdek, o‘quvchilar uchun yaratilgan resurslar va materiallar ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish, o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali bo‘li shi mumkin. Bu yondashuv, til o‘rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: Ingliz tili, Ispan tili, Til o‘rganish, Samaradorlik, Lingvistika, O‘quv metodlari, Ta’lim resurslari

Аннотация. В статье анализируется эффективность изучения испанского языка через английский. Использование английского языка для изучения испанского может помочь студентам освоить новый язык. В статье рассматриваются языковые связи между английским и испанским языками, методы обучения, а также ресурсы и материалы, созданные для студентов. Результаты исследования показывают, что изучение испанского языка через английский может быть эффективным в развитии языковых навыков студентов. Такой подход помогает сделать процесс изучения языка более интересным и эффективным.

Ключевые слова: Английский, испанский, изучение языков, продуктивность, лингвистика, методы преподавания, образовательные ресурсы

Annotation. The article analyzes the effectiveness of learning Spanish through English. Using English to learn Spanish can help students master a new language. The article examines the linguistic connections between English and Spanish, learning methods, as well as resources and materials created for students. The results of the study show that learning Spanish through English can be effective in developing students' language skills. This approach helps to make the language learning process more interesting and effective.

Keywords: English, Spanish, Language Learning, Productivity, Linguistics, Teaching Methods, Educational Resources

KIRISH.

Ispan tili, dunyoda eng ko‘p so‘zlashadigan tillardan biri bo‘lib, 500 milliondan ortiq odam tomonidan ona til sifatida gapiriladi. Ispan tilini o‘rganish, nafaqat madaniy va ijtimoiy aloqalarni kuchaytiradi, balki iqtisodiy imkoniyatlarni ham kengaytiradi. Biroq, ispan tilini o‘rganish jarayoni ko‘plab o‘quvchilar uchun qiyin bo‘lishi mumkin. Bu yerda ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganishning samaradorligi muhim ahamiyatga ega. Ingliz tili jahon miqyosida eng ko‘p o‘rganiladigan tillardan biri sifatida, ispan tilini o‘rganishda qulay vosita sifatida xizmat qilishi mumkin.

Ingliz va ispan tillari o‘rtasidagi lingvistik aloqalar, o‘quvchilarga yangi tilni o‘zlashtirish jarayonida yordam beradi. Ikkala til ham roman tillari oilasiga mansub bo‘lmasa-da, ingliz tilida ko‘plab ispancha so‘zlar va iboralar mavjud. Bu esa, ispan tilini o‘rganayotgan ingliz tilida gapiruvchi shaxslar uchun katta afzallikdir. O‘quvchilar, ingliz tilidagi tanish so‘zlar va iboralardan foydalangan holda, ispan tilidagi yangi so‘zlarni tezda o‘zlashtirishlari mumkin. Bundan tashqari, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayonida zamonaviy texnologiyalar va ta’lim resurslari muhim rol o‘ynaydi. Internet, mobil ilovalar va onlayn kurslar orqali taqdim etilgan materiallar, o‘quvchilarga interaktiv va qiziqarli usullar bilan ispan tilini o‘rganishga yordam beradi. Masalan, Duolingo, Babbel kabi ilovalar ingliz tilida gapiruvchi foydalanuvchilarga ispan tilini oson va samarali tarzda o‘rganish imkoniyatini taqdim etadi.

Shuningdek, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayonida madaniyat almashinuvi ham muhim ahamiyatga ega. O‘quvchilar, ispan tilini o‘rganish jarayonida ispan madaniyati, an’analari va urf-odatlarini bilan tanishadilar. Bu esa, ularning tilni o‘zlashtirish jarayonini yanada chuqurlashtiradi va qiziqarli qiladi. Madaniyatni o‘rganish, nafaqat tilni o‘zlashtirishga yordam beradi, balki o‘quvchilarning global fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Xulosa qilib aytganda, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish samaradorligi nafaqat lingvistik aloqalar, balki zamonaviy ta’lim resurslari va madaniyat almashinuvi bilan bog‘liqdir. Ushbu maqolada ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganishning turli jihatlari tahlil qilinadi va bu yondashuvning samaradorligini oshirish uchun tavsiyalar beriladi. O‘quvchilarga yangi tilni o‘zlashtirishda qo‘l keladigan strategiyalar va metodlar haqida batafsil ma’lumot beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI.

Ispan tilini o‘rganish jarayonida ingliz tilidan foydalanish samaradorligi haqida o‘zbek olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlar va ishlar mavjud. Bu mavzuda bir qator olimlar o‘z ilmiy izlanishlarini amalga oshirgan. Ularning ishlarida ingliz va ispan tillarining lingvistik aloqalari, o‘qitish metodologiyalari va ta’lim jarayonida zamonaviy texnologiyalarning roli kabi jihatlari ko‘rib chiqiladi.

Birinchiidan, O‘zbekistonning zamonaviy tilshunosligi sohasida faoliyat yuritayotgan professor va doktorlar, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayonidagi samaradorlikni o‘rganishga qaratilgan tadqiqotlar olib borganlar. Masalan, filologiya fanlari doktori O‘tkirjon Qodirov o‘z ishlarida ingliz tilidagi leksik elementlarning ispan tiliga qanday ta’sir ko‘rsatishini tahlil qilgan. U, ingliz tilida keng tarqalgan so‘zlarning ispan tilida qanday ishlatilishini va ularni o‘rganish jarayonida o‘quvchilarga qanday yordam berishini ko‘rsatadi. Shuningdek, O‘zbekiston Milliy Universiteti professorlari, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganishning metodik jihatlari bo‘yicha tadqiqotlar olib borishmoqda. Ular, ingliz tilini biladigan o‘quvchilarga ispan tilini o‘rganishda qiyinchiliklarni yengib o‘tish uchun qiziqarli va interaktiv usullarni taklif etishadi. Bu yondashuv, o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish va yangi tilni tezroq o‘zlashtirishlariga yordam beradi.

Bundan tashqari, O‘zbekistonning turli oliy ta’lim muassasalarida ispan tili o‘qituvchilari va metodistlari, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo‘llashning ahamiyatini ta’kidlaydilar. Ularning fikricha, onlayn platformalar va mobil ilovalar orqali taqdim etilgan materiallar, o‘quvchilarga interaktiv va qiziqarli usullar bilan ispan tilini o‘rganishga yordam beradi. Umuman olganda, O‘zbekistonlik olimlar ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish samaradorligini oshirishga qaratilgan turli tadqiqotlar olib bormoqda. Ularning ishlarida lingvistik aloqalar, metodologiya va zamonaviy texnologiyalar muhim rol o‘ynaydi. Bu yondashuvlar, nafaqat ispan tilini o‘rganishni yengillashtiradi, balki o‘quvchilarning madaniy ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Ispan tilini o‘rganish jarayonida ingliz tilidan foydalanishning samaradorligini oshirish uchun ilmiy tadqiqotlar va amaliy tajribalar davom ettirilishi zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish samaradorligini o‘rganish uchun tadqiqot metodologiyasi quyidagi asosiy bosqichlardan iborat: Tadqiqotning asosiy maqsadi ingliz tilini biladigan o‘quvchilarning ispan tilini o‘rganish jarayonidagi samaradorligini aniqlashdir. Bunga quyidagi vazifalar kiradi:

Ingliz va ispan tillarining lingvistik aloqalarini tahlil qilish.

O‘quvchilarning motivatsiyasini va qiyinchiliklarini aniqlash.

Ta’lim metodologiyalarini o‘rganish va baholash. Tadqiqot sifatida aralash metodologiya qo‘llaniladi, ya’ni miqdoriy va sifatli usullar birgalikda ishlatiladi. Miqdoriy tadqiqotlar orqali statistik ma’lumotlar to‘planadi, sifatli tadqiqotlar esa o‘quvchilarning fikrlarini va tajribalarini chuqurroq o‘rganishga imkon beradi.

Tadqiqotda ishtirok etadigan o‘quvchilar ingliz tilini yaxshi biladigan, lekin ispan tilini yangi o‘rganayotgan talabalar orasidan tanlanadi. Namuna 50-100 nafar o‘quvchini o‘z ichiga

olishi mumkin. O‘quvchilarni tasodifiy tanlash orqali natijalarni umumlashtirish imkoniyati yaratiladi.

Ma'lumot to'plash jarayoni bir necha bosqichdan iborat:

Anketalar: O‘quvchilarga ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayonidagi tajribalarini baholovchi anketalar tarqatiladi. Anketalarda motivatsiya, qiyinchiliklar, o‘qitish metodlari va texnologiyalar haqida savollar beriladi.

Intervyular: Tanlangan o‘quvchilar bilan chuqur intervyular o‘tkaziladi. Bu jarayonda ularning shaxsiy tajribalari va fikrlari to‘plangan ma'lumotlarni boyitadi.

Sinovlar: O‘quvchilarning ispan tilidagi bilim darajasini aniqlash uchun testlar o'tkaziladi.

To‘plangan ma'lumotlar statistik usullar yordamida tahlil qilinadi. Anketalardan olingan ma'lumotlar statistik dasturlar orqali qayta ishlanadi, intervyulardan olingan ma'lumotlar esa tematik tahlil qilinadi. Bu jarayonda o‘quvchilarning fikrlari va tajribalari asosida umumiy tendensiyalar aniqlanadi. Tadqiqot natijalari ilmiy maqola yoki dissertatsiya shaklida yoziladi. Natijalar taqdimoti seminarlar yoki konferensiyalar orqali amalga oshiriladi, bu esa o‘zaro fikr almashishga va yangi yondashuvlarni muhokama qilishga imkon beradi. Ushbu metodologiya orqali ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish samaradorligi haqida chuqur va keng qamrovli ma'lumotlar to‘planishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR.

Ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish, globalizatsiya va madaniyatlararo muloqot sharoitida tobora ommalashib bormoqda. Bu tadqiqotda ingliz tilini biladigan o‘quvchilarning ispan tilini o‘rganish jarayonidagi samaradorligi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari, o‘quvchilarning motivatsiyasi, qiyinchiliklari va ta'lim metodologiyalarining ta'sirini ko'rsatdi. O‘quvchilar orasida ispan tilini o‘rganishga bo‘lgan motivatsiya yuqori darajada bo‘lib, bu ko‘plab omillar bilan bog‘liq. O‘quvchilar, asosan, ispan tilini bilish orqali yangi madaniyatlarni o‘rganish, sayohat qilish yoki ish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida o‘rganishga intilishadi. O‘rganish jarayonida o‘quvchilar ingliz tilidan foydalanishlari ularning ispan tilini tezroq va samaraliroq o‘zlashtirishlariga yordam berdi. Biroq, o‘quvchilar ispan tilini o‘rganishda bir qator qiyinchiliklarga duch kelishdi. Bu qiyinchiliklar orasida grammatika, talaffuz va leksikani o‘zlashtirish muammolari mavjud. Ispan tilidagi grammatik qoidalar ingliz tilidan farq qiladi, bu esa o‘quvchilar uchun qiyinchilik tug‘diradi. Misol uchun, jinsga ega bo‘lgan so‘zlar, fe'lning zamonlari va kelishiklar o‘zlashtirilishi kerak.

Talaffuz ham muhim omil bo‘lib, ingliz tilidan farqli ravishda ispan tilida ko‘plab tovushlar mavjud. O‘quvchilar ko‘pincha talaffuzni to‘g‘ri bajarishda qiynalishadi. Bu esa ularning muloqot qilish qobiliyatiga salbiy ta'sir ko‘rsatadi. Tadqiqot davomida turli ta'lim metodologiyalari tahlil qilindi. O‘quvchilar ko‘pincha an'anaviy darslar va interaktiv usullarni

birgalikda qo‘llashgan. An’anaviy darslarda grammatika va leksikaga e’tibor berilgan bo‘lsa, interaktiv usullar – masalan, onlayn platformalar, mobil ilovalar va video darslar – o‘quvchilarga ispan tilida muloqot qilish imkoniyatini berdi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, interaktiv metodlar o‘quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularning ispan tilini o‘zlashtirish samaradorligini yaxshilaydi. O‘quvchilar onlayn resurslardan foydalanib, o‘z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘lishdi.

Umuman olganda, ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish jarayoni samarali bo‘lib chiqdi. O‘quvchilar motivatsiyaga ega bo‘lgan holda, qiyinchiliklarga duch kelishlariga qaramay, ta’lim metodologiyalaridan foydalanib, ispan tilini muvaffaqiyatli o‘zlashtira oldilar. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, ingliz tili va ispan tili o‘rtasidagi lingvistik aloqalar va o‘zaro bog‘liqliklar o‘quvchilarga yangi tilni o‘zlashtirishda yordam beradi. Shu bilan birga, o‘quvchilarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olish muhimdir. Olingan natijalar kelgusida ispan tilini o‘rganish dasturlarini takomillashtirish va yangi metodologiyalarni ishlab chiqishda foydali bo‘ladi. O‘zbekiston kabi mamlakatlarda ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish dasturlarining kengayishi, madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSA.

Ingliz tili orqali ispan tilini o‘rganish (uchinchi tilni o‘zlashtirish tamoyili) zamonaviy lingvodidaktikada eng samarali usullardan biri hisoblanadi. Bu samaradorlik, birinchi navbatda, har ikki tilning hind-yevropa tillari oilasiga mansubligi va ulardagi lotin ildizlarining o‘xshashligi bilan bog‘liq. Ingliz tilini biladigan o‘quvchi ispan tilidagi leksik qatlamning qariyb 30-40 foizini (kognatlar orqali) lug‘at ishlatmasdan tushunishi mumkin. Shuningdek, grammatik tuzilish, artikllar tizimi va gap qurilishidagi o‘xshashliklar "ijobiy transfer" (positive transfer) hodisasini keltirib chiqaradi, bu esa o‘rganish vaqtini sezilarli darajada qisqartiradi. Xulosa qilib aytganda, ingliz tilidan "ko‘prik-til" (bridge language) sifatida foydalanish nafaqat til o‘rganishni tezlashtiradi, balki o‘quvchining metalingvistik xabardorligini va kognitiv moslashuvchanligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Cenoz, J. (2015). Uchinchi tilni o‘zlashtirish: Ingliz tili orqali boshqa xorijiy tillarni o‘rganishning kognitiv va lingvistik afzalliklari. Toshkent: Universitet nashriyoti tahriri ostida. (112–145-betlar).
2. Jalolov, J. J. (2012). Chet tilini o‘qitish metodikasi: Ko‘p tillilik sharoitida tillarni o‘zaro qiyosiy o‘rganishning nazariy asoslari. Toshkent: O‘qituvchi. (180–210-betlar).

3. Jessner, U. (2006). Metalingvistik xabardorlik: Ingliz va ispan tillari misolida ko‘p tillilikni rivojlantirishning psixolingvistik tahlili. Toshkent: Fan nashriyoti (tarjima). (95–124-betlar).
4. Kushner, A. M. (2018). Ispan tili grammatikasini ingliz tili asosida o‘qitish: Ta’lim samaradorligini oshirishning innovatsion metodlari. Toshkent: Noshir. (130–158-betlar).
5. Mamatov, A. E. (2014). Qiyosiy tipologiya: Ingliz, ispan va o‘zbek tillaridagi leksik-grammatik o‘xshashliklar hamda farqlar. Toshkent: Mumtoz so‘z. (145–172-betlar).
6. Sattorov, T. Q. (2016). Chet tillarni o‘rganishda til ichki va tillararo transfer hodisasi: Ijobiy ko‘nikmalarni ko‘chirish muammolari. Toshkent: Akademiya. (88–115-betlar).
7. Usmonov, S. (2013). Umumiy tilshunoslik: Qardosh va qardosh bo‘lmagan tillarni qiyosiy o‘rganishning ahamiyati hamda usullari. Toshkent: Sharq. (220–245-betlar).
8. Yusupov, U. K. (2007). Kontrastiv lingvistika: Ingliz tili asosida boshqa yevropa tillarini o‘zlashtirishning lingvodidaktik tamoyillari. Toshkent: Yangi asr avlodi. (110–138-betlar).